

Izhaja
vsak mesec enkrat.
—
Uredništvo in uprav-
ništvo je v
Salendrovi ulici št. 6.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.
Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.
Odgovorni urednik:
Ivan Freljh

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 5.

Ljubljana, 22. junija 1926.

Leto VI.

Absurdnost in krivičnost stanovanjskega zakona.

Notorično dejstvo je, da je stanovanjski zakon atentat na prostost in nedotakljivost zasebne lastnine, ki je po Vidovdanski ustavi vsakemu državljanu zajamčena.

Neštevilne so pritožbe, ki Vaš list objavlja z ozirom na prakso, s katero se stanovanjski zakon v škodo hišnih posestnikov izvaja.

Ker pa je žalibog bojazen opravičena, da bode ta nestvor stanov. zakona v škodo hišnih posestnikov in v korist najemnikov zopet podaljšan, blagovolite gospod urednik tudi sledeči slučaj objaviti, da ga širša javnost prouči in se prepriča do kakih nesmiselnosti vodi uporaba in veljavnost tega zakona.

Večkratni hišni posestnik v Ptujju in lastnik stanovanjskih barak v Strnišču pri Ptujju, veleindustrijalec in veleposestnik je pred kratkim napovedal konkurz, pri čemer je gotovo, da je njegovo insolvenco, če ni povzročila, pa vsaj pospešila uporaba stanov. zakona, ker leta in leta ni dobival od svojih najemnikov niti toliko najemnine, da bi z njo poplačal hišno-najemninskega davka z različnimi občinskimi, okrajnimi in drugimi dokladi, kamoli da bi amortiziral v teh stanov. objektih naloženo glavnico!

Ker pa je v eni njegovih hiš stanoval oziroma še stanuje v Ptujju predsednik okraj. sodišča v Ptujju, ki bi moral biti po zakonu imenovan konkurznim komisarjem, to tembolj, ker leži skoraj vsa kridatarjeva imovina v ptujjskem okraju, je iznajdljiva glava nekega mariborskega odvetnika prišla na idejo, da odklanja sodnega predstojnika v Ptujju kot konkurznega komisarja, češ, da je slednji najemnik kridatarja in da notorično vladajo med najemniki in hišnimi lastniki napete razmere.

Kakor se zdi, je okrožno sodišče temu »razlogu« ugodilo ter imenovalo konkurznega komisarja člana okrožnega sodišča v Mariboru in za upravitelja nekega mariborskega odvetnika.

S tem je v škodo upnikov uprava konkurza silno podražena, kar stoji direktno v nasprotju s konkurznim redom, z zdravim razumom in z dosedanjo prakso. Prav po svetopisemski metodi se tukaj — sit venia verbo — izganja hudič z Belzebubom. Merodajnim faktorjem priporočamo ta slučaj v korenito preišljevanje.

Ptuj, dne 14. junija 1926.

Dr. Brumen.

Izenačenje direktnih davkov.

Sedaj nam je šele popolnoma jasno, zakaj je generalna direkcija direktnih davkov načrt o izjednačenju neposrednih davkov pred javnostjo skrivala in smatrala za strogo tajno in ga šele po predložitvi Narodni skupščini izročila gospodarskim korporacijam v izjavo in poročanje tekom

8 dni. Povsod se je dosedaj postopalo na način, da so se zakonski načrti takoj po izgotovitvi pristojnem ministrstvu oddajali v poročanje prizadetim gospodarskim krogom, samo pri nas mora to biti ravno nasprotno. Ne more nam biti razumljivo, kakšen pomen naj ima sedaj kritika načrta posameznih členov zakona, ko o njem že razpravlja posebni odsek Narodne skupščine in je očitno, da bodo poslani izjave samo formalnega značaja. O projektu zakona o izjednačenju direktnih davkov so se posvetovalе vse trgovske in obrtniške zbornice, dalje Glavni savez hišnih in zemljiških posestnikov v Beogradu, Zveza industrijcev in še nekatere druge gospodarske korporacije. Prevelika je zahteva, da naj o načrtu zakona dotične korporacije podajo svoje mnenje tekom 8 dni, medtem ko je vlada prej odlašala z izgotovitvijo načrta celih 6 let. Kako naj se v tako kratkem roku zakon prouči, posvetuje o njem v sejah in izgotovi potrebno poročilo. Postopanje vlade v tem pogledu moramo odklanjati in zahtevati, da se v tako važnih vprašanjih, ko se gre za eksistenco tisoč in tisoč davkoplačevalcev, dela z vso dostojno resnostjo in ne odvrzame predmetu potrebne važnosti. Podana mnenja gospodarskih krogov o načrtu so različna, vsa pa so edina v tem, da zakon ne donša nobenih pravih davčnih olajšav, ker so vse davčne stopnje mnogo previsoke. Največja pomanjkljivost pri zakonu obstoji v tem, da ni podano nikako statistično poročilo o efektnem donosu posameznih davčnih vrst. Iz teh razlogov pa se je načrt toliko časa skrival.

Nekatere gospodarske korporacije popolnoma odklanjajo reformo in vidijo v njej pretežno obremenitev davkoplačevalcev in vsega prebivalstva; druge pa predlagajo gotove spremembe in mislijo, da je predložen zakon v tehničnem in pravnem oziru precej dober in da pomeni napredek od prejšnjih načrtov. Toda pustimo na strani tehniko, stilizacijo posameznih členov in druge nebitvene predpise. Pri vsakem davku pride prvo in edino v poštev, koliko se mora plačati na dotičnem davku, torej kako visoka je stopnja. Ker so pa prav vse stopnje pri predloženem načrtu znatno previsoke se zamoremo za zakon izreči samo pod pogojem, da se merila vseh davčnih vrst primerno znižajo na odstotek, ki bo primeren in zmagljiv za davkoplačevalca in ki ne bo višji, v kolikor znaša sličen davek v drugih državah, katere vse so se temeljito in strokovnjaško bavile z davčnim vprašanjem in ga skušale rešiti na način, da bi se ne uničevale posamezne eksistence, države pa bi krile svoje potrebe z zagotovljenimi državnimi dohodki. Kakor se vidi se pri nas na vse to ni nič oziralo, se je obdržalo dosedanje avstrijske, madžarske in bosanske davčne sisteme, ki se jih hoče v marsičem še poslabšati. Iz tega sledi, da se ne moremo sprijazniti z izjavo g. ministra financ in nekaterih drugih merodajnih faktorjev, da so načrte izdelali strokov-

njaki, da je načrt dober in da se na njem ne bo dalo mnogo ali ničesar izpremeniti. Mi pa nasproti ugotavljamo, da so zakon izdelali večinoma srbijanski finančni uradniki, ki o naših razmerah malo znajo. Pravih finančnih strokovnjakov pa, gotovo pri sodelovanju ni bilo ali so pa ostali njih nasveti in predlogi glas vpijočega v puščavi. Zato pa bo v reformi treba precej sprememb, ker drugače mora zakon nalezeti na prevelik odpor vseh davkoplačevalcev.

Ministrstvo financ je poslalo načrt v izjavo tudi Glavnemu Savezu hišnih in zemljiških posestnikov v Beogradu in se je na zahtevo naše Zveze vršila dne 7. junija t. l. in naslednje dni konferenca društev iz cele države v Beogradu, iz Slovenije sta zastopala našo Zvezo predsednik Freljh iz Ljubljane in Glaser iz Maribora. Takoj v začetku konference smo ugotovili, da davčna reforma ne donša hišnim posestnikom nikakih stalnih olajšav, temveč bi njih preobremenitev trajala še nadalje. Po daljšem temeljitem posvetovanju smo sestavili obširno spomenico na g. ministra financ, katero smo poslali tudi vsem Narodnim poslancem. Stvarno in v številkah smo dokazali, da je vsekakor treba znižati stopnjo hišno-najemninskega davka, ker drugače bi bil hišno najemninski davek pri nas zopet največji v celi Evropi. Že poprej so imenovali finančni strokovnjaki hišno najemninski davek v Avstriji evropski škandal, ki naj bi se sedaj pri nas nadaljeval. Ker moramo pri nas računati z različnimi visokimi avtonomnimi dokladi smo odločno zahtevali, da je treba avtonomne doklade maksimirati in licitirati ter zakonito določiti, da sme državni davek z vsemi pribitki in avtonomnimi dokladi vred znašati največ 35 odstotkov vplačane najemnine, ostanek pa mora hišnemu lastniku ostati za popravilo in vzdrževanje hiše in obrestovanje vložnega kapitala. Večina držav pa je hišno najemninski davek modernizirala popolnoma na drug način, t. j., da se davek plačuje v nizkem odstotku (4—5 odstotka) od čistega donosa hiše, kar seveda se pri nas ni hotelo sprejeti.

Da se zniža obremenitev zemljiške in hišne posesti smo med drugim predlagali, da se stopnja za zemljiški in hišni davek določi z 12 odstotki čiste najemnine, tako da bi najmarina po odbitku vzdrževalnih stroškov, ki naj se določijo s 30 — 40 odstotkov, znašalo 7 — 8 odstotkov. Na ta način so hišno najemninski davek tudi uredile Čehoslovaška, Poljska in temu primerno tudi Nemška Avstrija.

Ker se določa za nove stavbe v načrtu za pritlične hiše samo 5 letna davčna prostost, ki se ravna po nadstropjih in znaša za 3 nadstropne 20 let smo se po daljši debati zedinili, da se mora pri tem vpoštovati male ljudi, ki si hočejo z nizkim kapitalom zagotoviti svoje lastne domove. Pa tudi je v interesu industrije, trgovine in obrti pospeševanje graditev vsakovrst-

nih stavb, radi česar se mora za vsako novo hišo brez izjeme dovoliti vsaj 20 letno davčno prostost brez vsakih doklad, ker drugače ne bo nihče zidal. V vladnem načrtu pa se celo zahteva, da bi se od novih hiš plačevale vse doklade, s čemur bi se davčno prostost napravilo skoro brez vrednosti. Ker zakon o zemljiškem in hišnem davku vsebuje še precej drugih nedostatkov, smo k vsem tem členom stavili primerne predloge. Pri zemljiškem davku se mora katastralni čisti donos določiti iz poprečja vsaj 2 let; za kmečke domove pa naj se vzame za vsako robo 10 Din hišnega davka, med tem ko načrt predlaga 20 Din, kar je vsekakor previsoko.

Po novem načrtu bi bili najbolj prizadeti vsi oni hišni posestniki, ki so dosedaj plačevali hišno razredni davek, ki je bil zelo nizek in je znašal samo nekaj dinarjev. Sedaj pa se hoče vsem takim posestnikom njih lastna stanovanja oceniti z vrednostjo, kakor so v dotičnem kraju oddana v najem slična stanovanja.

Da tudi na kmetih, če bo imel kak posestnik v svoji hiši v najem oddan prostor za kako trafiko ali malo stanovanje kakemu obrtniku ali drugemu najemniku, bo moral tudi od svojega lastnega stanovanja plačevati hišno najemninski davek. Zlasti pa bodo s tem prizadeti razni delavci, uradniki, upokojenci itd. v mestih in trgih, ki oddajajo v najem eno ali dve stanovanji, ko se bo sedaj njih stanovanje ocenilo z vrednostjo kolikor plačajo najemnine dotični najemniki. S tem se bo vsikdar branil oddati posebno na deželi v najem kako stanovanje, ker mu bo hišno najemninski davek pobral vso najemnino. S tem se bode stanovanjska beda samo pospešila mesto odpravila.

Pozivamo vsa naša društva na deželi, da se takoj o tej novi obremenitvi hišnih posestnikov posvetujejo v smislu našega pisma, skličejo protestna zborovanja, na katerih bomo podvzeli skupno akcijo v Sloveniji, da se ta nameravani udarec pravočasno prepreči, ker po toči zvoniti bo prepozno. Naša organizacija je v tem pogledu informirala že vse poslance, ki so obljubili pomoč, dolžnost vseh posestnikov pa je, da nas pri tem podpirajo, ker bi bilo le težko odobreni zakon v kratkem zopet spremeniti.

Naravno je, da smo za časa naše konferenče v Beogradu obiskali tudi g. finančnega ministra dr. Perića, ki je znan uvideven mož in se dal prepričati, da mora dobiti davčni zakon za posestnike nekaj važnih sprememb. Naše predloge natisnjemo v prihodnji številki.

Redni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani.

(Nadaljevanje.)

Torej mi podajemo sledečo izjavo:

Hišni posestniki ljubljanski in okoliški, zbrani na rednem občnem zboru Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, dne 9. maja 1926 v veliki dvorani hotela Union, smo primorani vsled neutemeljene in demagoške zahteve organizacij najemnikov po podaljšanju stan. zakona podati sledečo stvarno

izjavo.

Na resolucije, ki so jih privilegirani najemniki na kongresu stan. najemnikov v Zagrebu in potem tudi na raznih shodih v Sloveniji sklenili, je težko odgovarjati z resnobo, ker jih predlagatelj gotovo sami ne smatrajo za resne, še manj pa za opravljene in pravične. Nasprotno pa mi postavljamo resne, stvarne argumente proti popolnoma pogrešanemu stan. zakonom in njih pravilnikom. Kar se tiče neopravičene

in pretirane bojzani, kaj se zgodi o pre-stanku stan. zakona opozarjamo samo na to, da se tudi po oprostitvi lokalov ni zgodila nobena perturbacija. Poglejmo Italijo, kjer je več veleindustrijskih in veletrgovskih mest s po več sto tisoč prebivalcev odpravi s 1. jul. t. l. stan. zaščito in postanejo gospodarji lastniki svojih hiš, se nihče ne zgane, in se ne boji kakih nemirov. Res je, da je Francija in Čehoslovaška pridržala stan. zaščito, toda to sta dve državi izrazito industrijskega značaja, v katerih imajo socialisti in komunisti vladno večino in podaljšujejo stan. zakon, ker upajo s tem imeti več volilcev. Naša država pa je popolnoma agrarna, ima zelo malo industrije in se stan. beda večinoma samo na umeten način propagira iz gole demagogije in se ne pomisli pri tem, da danes že velika večina najemnikov in vsi podnajemniki kakor vsi brezstanovalci odkrito zahtevajo odpravo stan. zakona, ker so vsi trdno prepričani, da bo po odpravi stanovanjskega zakona veliko več stanovanj na razpolago in da bodo vsi dostojni najemniki primerno stanovali. Vzroki za odpoved so skrčeni na minimum in se odpoved izvrši samo v po pričah dokazanih slučajih in je prava ironija najemnikov, da naj hišni gospodar preskrbi stanovanje najemnikom, ki so stanovanje izgubili, radi poškodbe, žalitve ali tatvine. Ne pomislijo pri tem, da so posestniki zgradili hiše za sebe in svoje otroke z največjim varčevanjem in hočejo da naj bodo posestnikovi otroci brez stanovanj, samo da se lahko najemniki šopirijo v njih hišah. Podaljšanje stan. zakona spodbijamo s sledečimi stvarnimi argumenti:

1. Vže minister za socialno politiko, kakor tudi narodni poslanci v Narodni skupščini so izjavili, da je to zadnji stan. zakon, da je treba z njim prenehati. Bilo je vpitje radi prevelikih najemnin, a nihče ni radi tega propadel, pač pa jih propade mnogo radi nešteti veselje, ki se še danes vrstijo ena za drugo in radi raznih drugih zabav in preudobnega življenja.

2. Organizacija najemnikov zastopa le samo svoje lastne interese (t. j. interese tistih najemnikov, ki imajo zastoj stanovanja in so dobro preskrbljeni na stroške gospodarjev) in so nekaki privilegiranci, nekaki fevdalisti, ki so prišli popolnoma neopravičeno do nekakih pravic brezplačno in slučajno v škodo lastnikov.

Organizacije najemnikov in njih znanе »resolucije« ne zastopajo niti interesov vseh stanovalcev, še manj pa interesov vsega ljudstva in splošne gospodarske interese.

3. S prisilnim razdeljevanjem stanovanj potom oblasti in proti volji lastnikov in s stan. zakoni, se ne bo rešila preskrba prebivalstva s stanovanji. Stanovanj bo še manj, ker se bodo stara stanovanja uničila, nova pa ne zidala.

S prisilno reglementacijo se ne da stanovanj v starih hišah pravično in po resničnih potrebah razdeliti, ker resnične evidence potrebnih ni mogoče izvesti in se dodeljujejo stanovanja tistim, ki so najbolj nadležni, ne pa potrebni.

Stan. zakon izključuje od dodelitve stanovanj večino produktivnih slojev (obrtnikov oz. druge producente, trgovce, proste poklice, zaseb. nameščence itd.) in vse sloje, od katerih je odvisen razvoj in napredek mest in gospodarstva.

Po stan. zakonih so prisiljeni stanovati najemniki v stanovanjih, ki jim niso prikladna po legi hiše, so jim prevelika ali premajhna. Dasi bi radi menjali stanovanja po svoji potrebi, tega ne morejo.

Stan. zakon povzroča nezno razmerje med lastniki in najemniki, ki so eden na drugega prisilnim potom navezani.

4. Če bi stan. zakon še nadalje trajal, mora razvoj mest popolnoma zaostati, s tem pa bi bila ogrožena tudi civilizacija, katere središča so ravno mesta. Prirast prebivalstva mest bo onemogočena, kjer je vsako pregibanje prebivalstva izključeno, stanovalci, ki imajo stanovanja bodo stanovali, novi ljudje pa ne pridejo do stanovanj. Mladi ljudje si ne morejo ustvariti lastnih gospodinjstev, če se ženijo. Ustanovitev novih podjetij in preskrba stanovanj njih nastavljenec je izključena, kajti tudi z novimi stavbami, ki se morajo zidati zunaj mesta, ne more biti pomagano, dočim bi mnogo sedanjih privilegiranih najemnikov lahko stanovalo zunaj mesta.

5. Lastniki starih hiš večinoma niso kapitalisti. Kapital, investiran v stare hiše, je last malih ljudi (trgovcev, obrtnikov, zasebnih nastavljenec in njih udov), ki so svoje prihranke investirali v svoje hiše. Dohodek starih hiš ostavlja po večini torej starostno rento malega človeka. Uničevati jo je protisocialno in izguba za narodno gospodarstvo.

6. Nobenega povoda ni, da bi po popolnoma prostem prometu s stanovanji narastle cene stanovanj do pretirane višine. Cene stanovanj se bodo ravnale ne le po zahtevkih lastnika, ampak tudi po ponudbi najemnika. V najkrajšem času se bodo cene stanovanj izregulirale same in sicer na plačilno zmožnost najemnikov oz. na realni dohodek najemnikov. Vsak hišni lastnik je prisiljen oddati stanovanje in bo moral dati tudi ceneje kakor bi rad, ker ga bodo v to prisilile razmere.

Čeprav so lokali in poslovni prostori nezaščiteni, jih je več na razpolago ter cene lokalov padajo.

Hišni lastniki nimajo namena pretirati najemnin, niti po nepotrebnem odpovedovati, ker vsaka izselitev prizadene lastnika samega vsled popravil, ki so pri vsaki izselitvi potrebna. Da ne bi posamezni lastniki pretiravali najemnin, bodo skrbele organizacije hišnih posestnikov samih.

Da pa ostanejo najemnine v starih hišah na nizki stopnji tudi o prostem prometu, je potrebno, da se hišni davki v Sloveniji izdatno znižajo. Če bodo imeli hišni lastniki manjša bremena, bodo lahko in bodo vsled konkurence tudi morali oddajati stanovanja za nižjo najemnino.

Onega glavnih problemov, znižanje davkov, se organizacije najemnikov sploh ne dotaknejo, kar samo kaže, da nimajo nobenega smisla za resno reševanje stan. vprašanja. Samo kriče, da hočejo ostati v sedanjih stanovanjih za nizke najemnine.

7. Da se omogoči preskrba v resnici manjkajočih stanovanj, treba je:

a) Da država zida za vse urade takoj lastna poslopja, ker ne gre, da bi se zasebne hiše uporabljale za uradne prostore. S tem bi bilo v Sloveniji samo po mestih na razpolago stotine stanovanj.

b) Da se obrestna mera za hipotekarna posojila zniža. Zlasti bi bila dolžna Narodna banka dajati denarnim zavodom, ki bi dajali cenena posojila, morda 5 do 6 odstotkov, dajati do višine hipotek za nove stavbe stalni reeskompt po znižani obrestni meri.

c) Občine naj bi pospeševale stavbna dela s tem, da bi skušale pritegovati zasebni kapital. Novolastne občinske stanovanjske stavbe naj bi se zidale in porabljale za deložirance, ne pa za protežirance. Brez pritegnitve zasebnega kapitala občine z novimi stavbami ne morejo rešiti stan. vprašanja, ter bi bila tudi prehuda obremenitev občin za bodočnost. Odločno je zavrniti zahtevo mariborskega govornika, da morajo zidati samo občine, ne sme pa tega vršiti privatni kapital. S

tako nezmisljenostjo se ne bo nikoli rešila stan. beda.

d) Za nove stavbe je neobhodno potrebno podaljšanje uredbe o pospeševanju produkcije novih stanovanj z dne 19. julija 1920. Uradni list 291-91, katera prostost je pretekla z dne 31. decembra 1925, in je sedaj nastopila 6letna bivša avstrijska davčna prostost za dobo samo 6 let, a se more tudi za ta čas plačevati vse doklade in 5 odstotni dohodninski davek od najemnin.

8. Največja krivica za lastnike po sedanjem stan. zakonu je privilegij zaščite drž. uradnikov. Državnim uradnikom je moral dajati lastnik stanovanje za nizko ceno in še od tega je moral plačevati davek kot od druge najemnine. Prizadet je bil tisti lastnik, ki je slučajno imel uradnika v hiši, drugi pa ki je imel nezaščitenega najemnika pa tega bremena ni nosil. Takega principa kot stan. zakon, nima noben drugi stan. zakon. Država naj da uradnikom povišanje stan. dohodkov, da bodo uradniki, ki sami čutijo nesmisel sedanjega stanja, lahko plačali primerno najemnino. Dosti uradnikov, ki so dobili stanovanje, še za časa rekvizicije pa ima prevelika stanovanja in bi, če bi imeli le primerno velika stanovanja — kar se da doseči le s prostim prometom, bi lažje plačevali primerno najemnino.

Pri davčni postavi za nove hiše bi samo omenil, da je finančno ministrstvo že ustavilo v finančni zakon to davčno prostost, ker je uvidelo, da je to v interesu obrti, industrije, in ker danes nobeden zidati ne more, če ni izrečena davčna prostost. Neverjetno je torej, da so poslanci to črtali iz proračuna. Cela davčna prostost je padla na zahtevo poslancev. Upam, da se bo to popravilo — ne toliko v našem interesu, ampak v interesu splošnosti, obrti in trgovine, in ker potem še lažje stanovanjski zakon preneha. Danes se ne more zidati, ker je davčna obremenitev prehuda.

Torej to so naši argumenti proti podaljšanju veljavnosti tedanjega stanovanjskega zakona in jaz apeliram na gospode zastopnike časopisja, da priobčujejo to izjavo dobesedno v svojih listih — ne v našem interesu, ampak ker je nadaljna veljavnost zakona nesmisel. Upam, da se bo to zgodilo.

Nato se oglasi k besedi podpredsednik Stare, ki izvaja:

Iz tega, kar ste sedaj čuli, vidite, da se gre v naših zahtevah samo za stvari, ki niso za nobenega pretirane ali škodljive. Hišni gospodar mora priti do prostosti, ravnatoko bodo pa na boljšem najemniku, lažje se bodo stanovanja dobila in za nižjo ceno, ker je veliko hišnih posestnikov, ki bi stanovanje raje dali za ceneni denar, ampak samo da so oni gospodarji in da oddajo stanovanje oni. Ali ni to huda žalitev, če se hišnega gospodarja sploh nič več ne vpraša. V moji hiši se je dogodilo, da je stanovanjska komisija stanovanje po zakonu oddala. Prišlo jih je več strank, ki se pri hišnem gospodarju še oglasile niso, tako da hišni gospodar še sploh v poštev ni prišel. Kratkoterminalno reče komisija gospodarju, če koga pošlje v stanovanje: Tukaj ga imaš, če se pritožiš, boš pa še dobil troške.

Ako se stanovanjski zakon odpravi, bo hiš več in se bo napravilo več stanovanj. Zakaj bi danes hišni posestnik napravljaj stanovanja, če ni gospodar v svoji hiši. Torej zahtevamo, da se stanovanjska zaščita čimprej konča. Država naj pa uradnike tako plača, kakor se spodobi.

Predsednik Frelj da na glasovanje prečitano izjavo, ki se sprejme soglasno in ob velikem odobravanju.

Se eno važno točko imamo, predno se razidemo, to je mednarodni kongres hišnih posestnikov, ki naj bi ga imeli letos v Ljubljani. Keči moram, da me današnji obisk shoda napolnjuje z bojznijo. Mi smo prevzeli častno dolžnost, da priredimo v Ljubljani III. kongres glavnega Saveza društev hišnih in zemljiških posestnikov iz cele države. Tu bo treba silno veliko dela in veliko požrtvovalnosti. Ali prevzamete odgovornost nase za veliko prireditev, da se bo izvršila v Ljubljani veličastno in se bo reklo: Ljubljančani so res sposobni za tako slavnostne manifestacije, kajti sicer je bolje, če stvar odpovemo. V času od 6. do 8. septembra naj se vrši ta kongres, ampak takrat mora biti dvorana polna. Obljubite vsi, da bo vsak izmed vas agitiral od hiše do hiše, od ulice do ulice, tudi v okolici ljubljanski in po deželi. Odločite se že danes, da boste takrat vsi na mestu, da pustite na Mali Šmaren vse izlete, da ne bo eden za drugim šel iz dvorane, ki bo naenkrat prazna, blamaža pa gotova. Moja dolžnost je datje, opozoriti Vas tudi, da bo treba moralnih zrtv. Treba bo poskrbeti za prenočišča, treba mesto okrasiti, kakor je okrašeno sicer ob vseh mogočih potrebnih in nepotrebnih prilikah, z zastavami itd. Torej mi moramo skrbeti za dostojen sprejem gostov in častno udeležbo od naše strani. Povabili ne bomo samo hišnih in zemljiških posestnikov iz cele naše države, temveč tudi naše brate Čehe, ki so ravnatoko zatirani pod stanovanjskim zakonom. Dalje se bodo pa udeležili kongresa tudi zastopniki Zvez hišnih posestnikov iz Francije, Italije, Nemčije in Avstrije. — Tedaj tudi veste, za kaj se gre, in sedaj naj bo debata, ali naj se vrši kongres v Ljubljani, ali prevzamete odgovornost, da se bo izvršil dostojno, ali pa naj se raje odpove. Torej ali ste vsi za to, da se vrši kongres v Ljubljani, kakor so nam to prepustili bratje Srbi in Hrvati? (Splošno pritrdjevanje.)

Vidim, da ste vsi zato, torej Vas pa prosim, da že danes začnete z agitacijo.

G. Al. Vrhovec povdarja:

Mislim, da bi bilo zelo nečastno, če bi se kongres odpovedal, ko se je že začela akcija za veliko mednarodno prireditev. Nasprotno, z vso vnemo se moramo zavzeti, da se bo izvršila kolikor mogoče dostojno. V ta namen bi bilo morda treba spraviti skupaj nekak ožji odbor, ki bi imel izvršiti predpriprave, kakor se to godi pri drugih prireditvah. Na vsak način pa bi bilo nehonentno, če se nameravana akcija ne izvrši.

Predsednik Frelj izjavi, da se bodo sešli po občnem zboru razni odbori in odseki za kongres in apelira zlasti na dame, da prevzamejo sodelovanje. Sprejeto z velikim navdušenjem.

Končno bi še čisto kratko poročal o davčnih zadevah. Precej smo dosegli, a ne vsega, kakor bi radi. Apeliram na gospodarske kroge v Ljubljani. Pred davčno reformo stojimo, dobiti jo moramo, če ne, jo moramo izseliti. To, katero so objavili, se ne sme prevesti. Ugonablja trgovce in obrtnike, zato to reformo odklanjamo radi drugih stanov, ki so tudi prizadeti. V tem oziru bo treba dela in pažnje, dela tudi pri poslancih. Za zakon o taksah, ki je v tolikih točkah nezmisljen, so glasovali tudi naši poslanci, ker niso bili poučeni in niso imeli prilike se poučiti. To mora sedaj biti drugače. Na vsako točko posebej bo treba poslance opozoriti, kaj je na njej dobrega in kaj slabega in kako bi bilo treba stvar urediti. To je sedaj četrti načrt davčne reforme, pa je ravno tako slab, kakor so bili prejšnji. Trgovci in obrtniki so za 30 do 40 odstotkov obremenjeni, razum tega je pa

pomisliti, da se bo pri nas izvajal davčni zakon, drugod pa ne. V naši Sloveniji se bo drugače cenilo, kakor drugod, kjer se zakon ne bo izvajal. Danes sem čital v listih, da se reforma te dni predloži Narodni skupščini, toda treba jo je predručititi, da ne izide v tej obliki kakor je bila predlagana. Če se enkrat izpelje, se smemo zanesti, da se 10, 20 do 30 let nič ne bo spremenila. Zato nam bo treba organiziranega dela. Vsaka politična stranka bo skušala kaj iztisniti, in mi moramo od vsake politične stranke zahtevati, da se to izpelje. Če pridejo oblastne skupščine, bomo zopet tam, kjer smo danes. To je torej davčna reforma, ki se nam obeta. Polna je nejasnosti, treba jo predručititi, da bo čisto jasna in spraviti jo v pravo obliko. Poznejši pravilniki, o tem smo že prepričani, nič ne pomagajo. Tam se eden vsede in napiše takorekoč čisto nov zakon.

Torej to o davčni reformi. Kar se tiče davčnih plačilnih nalogov upamo, da bodo vsi prizadeti faktorji uvideli potrebo, da jih dobimo, in da jih bomo tudi res dobili. Čudno je, da jih noben poslanec ni zahteval in da se jim ni posrečilo to izposlovati. To je tako živa potreba, da najstrožji uradnik ne sme zahtevati, da opustimo ali odstopimo od tega, kar nam je po zakonu zasigurano. Vsak ima dobiti davčno knjižico, ne ravno v Ljubljani samo ampak tudi v drugih okrajih in vpisi naj se natančno in pregledno vršijo. Torej knjižico mora vsak dobiti radi kontrole, drugače se lahko vrinejo napake. Zato apeliramo na merodajne faktorje in zahtevamo brezpogojno plačilne naloge in plačilne knjižice. V Beogradu se da kaj doseči samo z intervencijami, s osebnim delom. Kar ne sprejme vladna večina, to je samo demagogija. Vsi prizadeti gospodarski krogi se morajo združiti v skupno delo, naj si gre za davke ali za drugo stvar, vsi morajo biti edini, ne pa reči: Nič se ne doseže. Doseže se že, samo premalo energični, premalo solidarni smo. Če se združijo davkoplačevalci vseh političnih strank, bo že boljše. Če pogledamo razmere v Sloveniji in vidimo, kako propadajo razni stanovi, bomo morda spoznali, da politike nismo toliko potrebni, ampak gospodarskega dela in da bi bilo treba samo manj politizirati in več gospodarsko delati.

S tem zaključujem današnje zborovanje in vas vse pozivljaj na veliko agitacijo za mednarodni ljubljanski kongres društev hišnih posestnikov, če pa treba, bomo poleti priredili velik shod radi davčne reforme. (Odobravanje.)

Konec zborovanja ob tri četrt na 12.

Odprava stanovanjskega zakona v Italiji.

Nasveti Zveze italijanskih društev hišnih posestnikov, naslovljenih posestnikom in najemnikom.

Italijanska vlada* je s 1. julijem t. l. popolnoma odpravila omejitev razpolaganja s stanovanji, zato je Zveza društev hišnih posestnikov cele Italije izdala sledeči razglas:

1. Hišnim posestnikom! Vlada je držeč se svoje obljube l. 1923 ukinila vse

* Italijanska vlada je, to se mora priznati, vlada resnega dela in reda, ki drži, kar je obljubila, pa bilo to komu ljubo ali ne, ter se prav nič ne boji kakih komunističnih groženj, kedar gre za red v državi. Drugače pri nas, ko se ministri že čez eno leto več ne spominjajo tega, kar so zatrjevali.

omejitve najemov in je s tem pokazala, da ima zaupanje v Vas, radi tega se pa tudi Vi pokažite vredne tega zaupanja, skrite svoje zahtevke, da ne bode trpel radi tega mir in red. Priznajte težko soc. stališče, potrebo vašega naroda, kar je tudi v vašem interesu. O priliki prehoda na svobodno razpolaganje s stanovanji omejite se vsaj za prvo leto na kar najskromnejše povišanje. V nasprotnem slučaju bomo dali razlog in dokaz siromašnim slojem našega naroda — najemnikom, da smo brezsrčni razbojniki.

Globoko smo prepričani, da se bodo ti naši nasveti prijeli Vašega srca in da se bode po njih ravnali!

2. Najemnikom! Vzemite v obzir višje socialne in gospodarske razloge, ki zahtevajo svobodo razpolaganja s privatno imovino, in potrebo, da se končno normalizirajo vsa vprašanja, pa še to, vzemite v obzir tudi koristi, ki jih bode imeli tudi Vi iz izpremembo stanovanj in z doseženim ravnotežjem med najemom in oddajanjem stanovanj. Pokažite, da ste voljni tudi stanovanja plačati isto tako, kakor plačujete vse druge življenjske potrebščine, s pravo plačno ceno. Ako bi pa bile medtem zahteve Vaših hišnih posestnikov prevelike, obrnite se s polnim zaupanjem na društvo hišnih posestnikov, kjer najdete nepristransko in srčno zaščito v mejah pravice in enakosti.

3. Hišnim posestnikom in najemnikom! Omejitev najema se dotika nasprotnih interesov najemnikov in hišnih lastnikov in to je povzročalo razprtije, ki so mejile že na sovraštvo; s prenehanjem tega vzroka, t. j. omejitve, pa morajo prenehati tudi vse sovražnosti in mora nastopiti pomirjenje in doba prisrčnih odnošajev z ene in druge strani; naj se dokaže velikodušnost državljanov in zadostno razumevanje za popolno ureditev tega vprašanja in za dosego zaželjenega miru!

Predsednik Zveze hišnih posestnikov v Italiji:

Alberto Stucci.

Iz naših organizacij.

Iz Trbovelj. Dne 25. aprila 1926 se je vršil redni letni občni zbor društva posestnikov v Trbovljah. Udeležba je bila povoljna, toda pričakovalo se je boljši obisk.

Zbor je otvoril načelnik društva g. ravnatelj Vodusek z lepim uvodnim govorom. Po odobrenju zadnjega zapisnika in tajnikovega poročila, je podal blagajnik poročilo, da je bilo v preteklem poslovnem letu 2304 Din 15 p dohodkov in 1510 Din 80 p stroškov, ter s tem 793 Din 35 p prebitka. Računski pregledovalci so račune pregledali in našli v najlepšem redu.

Za tem je sledilo zanimivo predavanje predsednika Zveze g. Iv. Freliha o stanovanjskem zakonu, o preobdavljenju Slovenije, o podkrepitvi organizacije, želeč, da se v društvo včlanijo tudi zemljiški posestniki. Predsednik Zveze je na koncu svojega govora tolmačil posestnikom razna vprašanja in dajal navodila, kako je v tem ali onem slučaju postopati.

Načelnik društva se je g. predavatelju iskreno zahvalil za poučljivo predavanje in ves trud, ki ga je že imel dosedaj kot predsednik Zveze.

Pri volitvah so se izžrebali sledeči odborniki: gg. Omerza, Povše, Purkat.

Na predlog g. Goropevskega se izvolijo soglasno v odbor: gg. Omerzu, Pavlin in Veber.

Na odborovi seji 3. maja 1926 se je odbor konstituiral, ter volil predsednikom: g. Vodusek, podpredsednik g. Goropevšek, tajnikom g. Omerzu in blagajnikom g. Pavlin.

Končno se je sklenilo, da se včlanijo v društvo vsi posestniki. Manj premožni plačajo letno samo 5 Din članarine, za druge ostane članarina letno 10 Din in naročnina za »Moj dom« pa 15 Din. Kdor še ni plačal za leto 1926 članarine, naj to vplača pri blagajniku. Isto velja za naročnino »Moj dom«.

Društvo hišnih posestnikov za Tržič in okolico je imelo dne 7. marca t. l. v gostih pri g. Jegliču redni občni zbor, nato pa protestni shod radi previsokih davkov v Sloveniji. Shod, ki je bil dobro obiskan, je otvoril predsednik g. nadsvetnik Peharc

s pozdravom in poročilom o društvenem delovanju v pretečenem letu. Zlasti je povdarjal potrebo nadaljnjega obstoja društva hišnih posestnikov v Tržiču ter vzpodbujal navzoče, da skušajo pridobiti za organizacijo vse tržiške in okoliške posestnike. Nato je sledilo blagajniško poročilo, ki se je na seji dne 14. t. m. sledeče konstituiral in sicer: predsednik dr. Kozma Ahačič, podpredsednik: Anton Markelj, tajnik: Fran Globočnik, blagajnik: Josip Kavčič, revizorji: Snoj Henrik, Dornig Josip, Ude Jernej. Nato povzame besedo zvezni predsednik g. I. Frelih iz Ljubljane, ki v obširnem in temeljitom govoru raztolmači stan. zakon, nadalje poroča o zveznem delovanju ter končno o davčni preobremenitvi in davčnih razmerah občne v Sloveniji. Navzoči so sledili poročevalca z največjim zanimanjem ter mu je g. predsednik izrekel v imenu vseh najprisrčnejšo zahvalo za poročilo in ga prosil še za nadaljno delo in sprehajanje posestnikov.

Razno.

Uradne ure pisarne Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani v mesecu juliju in avgustu t. l. so razen v soboto, nedeljo in ponedeljek vsak dan od 9. do 11. in od 16. do 18. ure. Člane prosimo, da se po tem ravnajo.

Hišni posestniki ljubljanski še do danes niso vpoštevali poziva v »Mojem domu«, kakor tudi ne apela na zadnjem občnem zboru, da bi bili poravnali članarino za tekoče leto. Hišni posestniki nam nočejo olajšati dela in naberemo samo toliko članarine, kolikor gremo od hiše do hiše, ker po položnicah ali v pisarni skoro nihče ne plača. Še enkrat, storite svojo dolžnost!

Trboveljski premog, drva, koks, angleški premog, šlezijske brikete dobavlja „ILIRIJA“, LJUBLJANA
Kralja Petra trg 8 Telefon 220
Plačilo tudi na obroke.

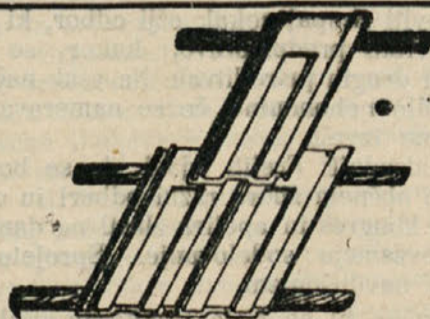
Vodovodni Instalater,
klepar in krovec

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8

Miklošičeva cesta štev. 13

Najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in na Brdu,
nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najtolsje
preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama,
kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Stekleni strešnik je stalno v zalogi.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Telefon interurb. štev. 733.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavica in rezervni zakladi okrog Din 60,000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.